

Brane Mozetič

BANALIJE

Brane Mozetič (1958) huwa kittieb, traduttur u editur. Studja l-letteratura komparata fl-Università ta' Ljubljana. Ilu mill-1990 jeditja r-rivista *gay Revolver*, u issa huwa d-direttur tač-Centru tal-Letteratura Slovena, organizzazzjoni li tippromwovi l-letteratura Slovena barra l-pajjiż. Ippubblika għaxar ġabriet ta' poezija u tliet kotba ta' narrazzjoni. Rebaħ il-Premju tal-Poezija tal-Belt ta' Ljubljana u l-Premju Ewropew tal-Poezija Falgwe. Il-poeziji tiegħu nqalbu f'għadd ta' lingwi u hu ttraduċa bosta kittieba Franciżi għas-Sloven, fosthom lil Rimbaud, Genet, Foucault, Maalouf, Brossard, Daoust, u Cliff.

Brane Mozetič u Adrian Grima ħadu sehem fil-laboratorju residenzjali tat-traduzzjoni letterarja li sar fl-Alġiers f'Marzu ta' l-2008 u li kien organizzat mill-għaqda kulturali Alġerina Cadmos, bil-kollaborazzjoni ta' Literature Across Frontiers u l-Istitut Superjuri Gharbi tat-Traduzzjoni ta' l-Alġiers.

BRANE MOZETIČ - BANALITAJET

Traduzzjonijiet għall-Malti ta Adrian Grima

Ničesar mi niso dali, kar bi mi pomagalo
obstati. Nobene vere, da bi laħko upal,
se pokesal, prosil in bil rešen. Nobene
ljubezni, da bi jo trosil naokoli. Da se
ne bi kar naprej zaletaval, moledoval za
pozornost, nežnost, za roko, ki bi me
s strastjo objela. Niso mi dali starih
navad, obiċajev, vsi dnevi so enaki in
nobenega ne pričakujem posebej, se
veselim. Dali so mi sposobnost
doživljati boleċino, že ob premiku lista,
in jo obenem prenašati. Stisnjenih ust.
Dali so mi osorno natanċnost, ki vsake
toliko poči, da se prevrnem v prepad.
Dali so mi svet, po katerem me zanaša,
in ki ga ne ċutim. Vidim le polno ljudi,
ki so podlegli. Obkleli so si majice
z napisom: I'm nobody. Who are you?
Sreċujemo se na cesti, v službah, v kinu,
v lokalih ter se tako pogovarjamo,
sprašujemo in odgovarjamo. In nas boli.
A ne znamo drugaċe.

Xejn ma tawni biex nibqa'
ħaj. La fidi, la tama
biex nindem, nittallab, ninfeda. La mħabba
biex inxerridha. Biex ma nibqax
naħbat go l-affarijiet, nittallab għall-attenzjoni,
għall-fsied, għad-dirgħajn li
jħaddnuni. Ma tawnix
tradizzjonijiet qodma, drawwiet, il-jiem kollha
l-istess u jien ma nantiċipa xejn
partikulari. Tawni l-ħila
li ngarrab l-uġiġħ mal-qlib tal-pagna,
li niffaċċjah fl-istess ħin. B'xuffejja
marsusa. Tawni precizjoni rozza
li tonfoħ kull tant žmien, u
taqlibni. Tawni dinja
li fiha nixxengel, li
ma nistax inhoss. Nista' biss nara folla
nies li libsu T-shirts
bil-kliem: M'jien ħadd. Int min int?
Niltaqgħu fit-triq, ix-xogħol, iċ-ċinema,
fil-barrijiet. Nitkellmu, nistaqsu, inwiegħbu. U
nweggħu. Imma ma nafux mod iehor.

Sanjam, da sem panter. Z gosto črno
dlako in svetlečimi očmi. Hodim za
tabo, počasi. Obračaš se in ne upaš
pospešiti hoje, upočasniti, ali se
ustaviti. Moti me široka avenija,
visoki nebotičniki, razbeljen asfalt,
motijo me nizke hiše, prestrašeni psi,
ljudje, ki skačejo vstran. Utrujen
sedeš pred kavarno, jaz pa ležem k
tvojim nogam. Čakaš. Nihče te ne
postreže. Od daleč opazujejo in
mislijo, da gre za nastop, da je igra,
morda kdo zaploska, a vseeno ohranjajo
razdaljo. Proti večeru se utrujena vrneva
v hišo. Z nikomer nisi govoril, nihče ti
ni dal jesti, nihče piti. Gledali so te
s strahom. Povzpenjam se na zadnje noge
in odpiram vrata. Ne moreš ubežati.
Ležeš in bi rad umrl. Z zobmi ti
trgam oblačila, te z jezikom ližem, ti
pa trepetaš. Slišim zavijanje siren,
neznosen hrup pred vrati, človeško
vreščanje po megafonu, žvižge solzilnih
nabojev, dviga se dim, še bolj
se stisnem k tebi, te prekrijem,
da bi te obvaroval, slišim strele, strele.

Noħlom li jien pantera. Bil-fer oħxon,
iswed, b'għajnejja jixegħlu. Nimxi
warajk. Iddur u ma tazzardax
thaffef il-pass, jew tnaqqas,
jew tieqaf. Jittikani l-vjal wiesa',
il-bini għoli, l-asfalt jahraq nar,
idejquni d-djar baxxi, il-klieb imbezzgħa,
in-nies li jaqbzu fil-ġenb. Int tpoġġi,
għajjien, quddiem il-kafetterija, waqt li jien nimtedd
hdejn saqajk. Tistenna. Hadd ma jiġi jiehu
l-ordni. Iharsu mill-bogħod u
jaħsbu li hi xi reċta, xi drammi,
forsi xi hadd iċapċap, imma xorta jzomm
'il bogħod. Filgħaxija, għajjiena, nerggħu lura
d-dar. Int ma kellimt 'il hadd, hadd ma tak
x'tiekol, x'tixrob. Harsu lej
bil-biza'. Inqum fuq saqajja
u niftaħ il-bibien. Ma tistax taħrab.
Tintedd u trid tmut. Bi snieni
inqatta' l-hwejjeġ minn fuqek, nilagħqek bi lsieni
int u titriegħed, tisma' sirena,
ħoss insopportabbli mal-bieb, twerziq
uman fuq megafonu t-tisfir ta' skartoċċi
tal-gass tad-dmugħ, id-duħħan jogħla, nagħsfek
aktar miegħi, ngħattik biex niproteġik.
Nisma' t-tiri, it-tiri.

Ali slišiš, Dave, zunaj nekaj ropota. Morda je vlomilec. Ali je eksplodirala bomba. Daj, zbudi se, Dave, morda je spet izbruhnila vojna in bo spet treba v klet. Ti ne veš ničesar o tem. Koliko ur, dni, bo treba preždeti v temi. Ali pa je samo požar? Je sosed padel s postelje? Vse je mogoče. Ti pa kar spiš in ničesar ne rečeš. Zbudi se, Dave, da ne bom sam, ko bo konec sveta. Ti, kepa mesa, Dave, ki si se že z vsemi povaljal. Nič ti ne pride do živega. Še vedel ne boš, kdaj boš umrl in bo tvoje meso zasmrdelo. V kleti bo tako obupno, da ga bom moral vreči ven, da bo plen podivjanih psov. In vsi nočni bari bodo varni pred tabo. Dave, nič ne rečeš. Ali me slišiš, sploh kdaj poslušáš? Še enkrat zaropota. Mislim, da ne bo vojna. Morda pa se ruši najin svet, po koščkih, takole sredi noči, ko vsi pošteni ljudje spijo, kot ti, Dave, jaz pa prisluškujem šumom in me je strah.

Qed tisingħu, Dave, dak il-ħoss barra. Forsi halliel. Jew bomba. Ejja, qum Dave, forsi faqqgħet gwerra oħra u jkollna nerggħu mmorru fil-kantina. Ma taf xejn dwar dan. Kemm sighat, ġranet, fid-dlam. Jew forsi nar biss? Tgħid il-ġar waqa' mis-sodda? Kollox possibbli. Int tibqa' rieqed, ma tgħid xejn. Qum, Dave, ma rridx inkun waħda meta jiġi l-aħhar tad-dinja. Int munzell laham, Dave, li tgerbeeb ma' kulhadd. Xejn ma jkiddek. Lanqas se tinduna meta laħmek jibda jithassar. Tkun tal-biża' fil-kantina u jkolli narmik 'il barra, għall-klieb. Imbagħhad fin-nightclubs kollha daqshekk periklu mingħajrek. Dave, ma tgħid xejn. Qed tismagħni, qatt smajtni? Ħoss ieħor. Gwerra ma naħsibx li jkun hemm. Forsi kulm' hi d-dinja tagħna titfarrak f'biċċiet f'nofs ta' lejl meta n-nies sewwa ikunu reqdin, bhalek, Dave, u jien noqgħod nissemma' l-ħsejjes u nibża'.

PREGANJAJO ME SLIKE IZ OTROŠTVA. PONEVI, PONOČI. ZOPET TISTO DVORIŠČE S KOKOŠMI. S TISTO BELO KURO, KI JE ZAREZALA VAME. MOGOČE SO JO KUPILI ZATO, DA BI NESLA BELA JAJCA. SAMA MED SAMIMI GRAHASTIMI. TAKOJ JE POSTALA SAMO MOJA. LAZIL SEM ZA NJO PO DVORIŠČU, JI METAL ZRNJE, ČEPEL ZRAVEN NJE, HODIL V MRAKU V KURNIK, DA BI JO VIDEL, ALI RES SPI NA ENI NOGI. TODA JAJC SPLOH NI NESLA. KAJ BOMO Z NJO, SE JE JEZIL DED. SAM ZA ŠKODO JE, NOBENE KORISTI NI OD NJE. KAR ZAKLALI JO BOMO. NE, NE TE PUTKE, TA JE MOJA, SEM KRIKNIL. POGLEJTE, KAKO JE LEPA, ČISTO BELA, PA PRIJAZNA, NIČ HUDEGA NAM NEČE. PA NI NEHAL. ČEZ NEKAJ DNI JE STARA MAMA ZASKRBLJENO POGLEDOVALA PROTI KURI. NEKAM ČUDNO SE OBNAŠA, MI JE REKLA. DAJ, PRINESI MI JO. ŠEL SEM DO NJE, VEDNO SEM MORAL PAZITI, DA NISEM STOPIL NA KAK DREK, POČEPNILA JE IN LAHKO SEM JO PRIJEL, ODNESEL V NAROČJE STARE MAME. TA JO JE NA HITRO OBRNILA IN KURA JE BILA KOT MRTVA. Z ROKO JI JE RAZPRLA KLJUN. SAJ SE MI JE ZDELO, JE REKLA. PRIDI, POGLEJ, NA JEZIKU IMA ČRNO PIKO. TO POMENI, DA BO POGINILA. TAKO BOLEZEN IMA. GLEDAL SEM V TISTO ČRNO PIKO IN KOMAJ ŠE SLIŠAL NJENE UGOTOVITVE. BOLJE BO, DA JO ZAKOLJEMO, SICER BO SAMO TRPELA. NISEM GLEDAL TEGA NJIHOVEGA OBREDA. SKRIL SEM SE NA VRT IN IMEL OBČUTEK, DA SO ME PRETENTALI. NISO MI PUSTILI TE KOKOŠJE LJUBEZNI. ~~A naučili so me žalovati. In za to je bilo kasneje veliko priložnosti.~~

NOHLOM IKRAH BIX-XENI TAT-TFULIJA. BILJUM, BIL-LEJL. DIK IL-BITHA TAT-TIGIEĠ, MILL-ĠDID. IT-TIGIEĠA L-BAJDA INCIZA FIL-MEMORJA. FORSI XRAWHA BIEK TBID bajd abjad. Sula sula qalb tjur bi tbajja' grizi. Jien għamiltha tiegħi minnufih. Segwejtħa madwar il-bitha, tmajtha l-qamħirrum, inżilt kokka hdejħa, flejt il-gallinar meta dalam biex nara hux veru torqod fuq sieq waħda. Imma qatt ma biedet bajd. X'se naghmlu biħa, gerger in-nannu. Din hela nżommuħa, ma nieħdu xejn minnħa. Noqtluħa għal-laħam. Le, mhux dit-tigieġa, din tiegħi, għajjatt. Ara kemm hi sabiħa, bajda kullimkien, u helwa, mħi kattiva ma' hadd. Imma ma riedx jitleqħa. Ftit granet wara n-nanna bdiet thares lejn it-tigieġa u tinkwieta. Qed iġġib ruhħa naqra stramb, qaltli. Isa, mur ġibħieli. Jien mort ingibħa, attent, bħal dejjem, li ma niżloqx fil-hara; niżlet biex inkun nista' naqbadħa, neħodħa f'dirġħajn in-nanna. Qalbitha rasha 'l isfel bil-heffa u t-tigieġa qisha mietet. Fethet munqarħa bi tbatija. Eżatt kif ħsibt, qalet. Ejja ħa tara, fuq ilsienħa, dit-tikka sewda. Tfişser li se tmut. Għandħa dil-marda. Iffissajt għajnejja fuq it-tikka s-sewda, bilkemm smajt xi kkonkludiet. Aħjar noqtluħa, se tħati biss inkella. Ir-ritwal ma qgħadtx narah. Inħbejt fil-ġnien, ħassejtni li kienu ġrew bija. Ma ridunix ingawdi l-imħabba tat-tigieġa. ~~Imma għallmuni kif nibki t telfa. U bħalħa kien hemm ruxxmata opportunitajiet oħra wara.~~